

BARCELONA.

Iemīlēties, lai atgrieztos

I. BALODES DATORGRAFIKA

Barselonas koncertzāles kolonāde.
Arhitekts Ljuijs Domenečs (1850–1923).

VIJJA BEINERTE

Ko var pagūt divās dienās Barselonā? Ļauties tās valdzinājumam, no pirmā acu skatiena, ar pirmo elpas vilcienu iemilēties un saprast, ka vēlies atgriezties.

Rīgā ass vējš, sniegs un lietūs. Barselonā plus 17 un ne mākonīša vakariņajās debesīs. Gaiss smaržo pēc jūras un kalniem. Nu labi, kalnu dvesma – tās varbūt tikai manas iedomas, jo, kad redzu violetas dūmakas ieskaudas virsotnes, prāts nomierinās un sirds kļūst liksmā. Dzīvot starp jūru un kalniem zem dzidri zilām debesīm un spožas saules – tā nūdien ir laime. Vietējo apstākļu pazinēji gan smaidot nizrāda, ka vasaras dienvidu mana jūsma uz brīdi varētu arī pagurt, novīst, nosvīst (gan burtiskā, gan pārnēstā nozīmē), tomēr nenoliedzami ir ar mani vienisprātis.

Barselonā esmu ieradusies pēc Latvijas vēstnieka Spānijā Mārtiņa Perta un Latvijas goda konsula Katalonijā Šavjē Viņjalas ielūguma, lai piedalītos Latvijas konsulāta Katalonijā svinīgajā atklāšanā. Un, protams, lai kaut uz brīdi izjustu senās un modernās kultūras pieskārienu, kas Barselonā jaušams ik uz soļa.

Lietas, kas vieno

Upju Ljobjegatas un Besosas ieskauda gleznainā ieleja Vidusjūras krastā Tihadabo kalna pakājē. Te savulaik bijuši gan iberieši, gan grieķi. Legenda vēsti, ka Barselonu dibinājis kartāģietis, Hannibala tēvs Hamilkars Barka, no kā arī pilsētas nosaukums. Tomēr drošas ziņas par Barselonu (torēiz Barsino) nāk no romiešu laikiem, kad tā ietilpa Hispania Tarraconensis provincē. 801. gadā to iekaro franku karalis Ludviks Dievbijīgais un izvēlas par Marca Hispanica galvaspilsētu, kuru pārvalda Barselonas grāfs. Pāmazām Barselonas grāfiste kļūst neatkarīga no franku karaļiem un, piekopjot gudru laulību politiku, no grāfistes pārtop par karaļisti, bet Barselona – par apvienotās valsts ievērojamāko pilsētu.

Nosaukums Katalonija tiek lietots kopš 13. gadsimta. Vairākus gadsimtus Katalonija ir spēcīga jūras impērija, kas iekaro citas zemes un nosaka toni Eiropas politikā. Turklāt Katalonija ir senākais demokrātiskais parlaments Eiropā – el Consell de Cent jeb Simta padome –, kurā tik tiešām reāli bija simts pārstāvju no dažādiem iedzīvotāju slāņiem. Valsts uzplaukums turpinās līdz 1479. gadam, kad Aragonas karalis Fernando II apprecas ar Kastīlijas karalieni Izabellu I, rodas Spānija un Barselona uz laiku zaudē daļu ietekmes.

Turpinājums 34. lpp. >

Svētā ģimene. Vairāk nekā 40 gadus Antonio Gaudi (1852 – 1926) strādāja pie šā projekta, pēdējos 15 dzīves gadus veltījot vienīgi tam. Uz jautājumu, kāpēc darbs rit tik lēni, arhitekts atbildējis: manam klientam nav steigas. Bazilikas būvdarbi turpinās joprojām.
 ↓ Leģendārās Šamplas "salas". Arhitekts Ildefons Serdā (1815 – 1876).

< Turpinājums no 33. lpp.

19. gadsimtā Katalonija kļuva par rūpnieciski attīstītāko reģionu Spānijā, bet Barcelonas vaibstos jaunas līnijas iezīmē jaunģendstila ģenījs Antonio Gaudi (uzsvārs uz pēdējās zīlbes!) un unikālā pilsētas jaunbūvju rajona Šamplas autors Ildefons Serdā. Ar viņu pūlēm Eiropai atklājas Katalonijas ekonomiskā varenība un tieksme pēc brīvības, bet modernajai pasaulei – katalāņu kultūras neatkārtojamā savdabība.

No 1937. gada augusta līdz 1938. gada decembrim Barcelona ir republikāniskās Spānijas

galvaspilsēta, līdz to ieņem ģenerāļa Franko karaspēks. Franko režīma laikā katalāņu valodu aizliedz. Tikai pēc Franko krišanas valoda piedzīvo atdzimšanu, un kopš 1979. gada tā atkal iekļauta skolu mācību programmā.

Tagad Katalonija ir autonoma valsts Spānijas karalistes sastāvā. Saskaņā ar konstitūciju tai ir savs prezidents, parlaments un valdība. Kopš 1983. gada katalāņu valoda ir oficiāla valsts valoda; tā ir tuva viduslaiku franču valodai. Tiesa, zinātāji apgalvo, ka tieši Barselonā bieži jautot ne vien

Gotiskā vecpilsēta.

katalāņu un spāņu vārdus, bet arī gramatiskas konstrukcijas. Izrādās, ne tikai latviešu valodu apdraud citvalodu dražas.

Molt be!

Katalāņi prot mīlēt lietas. Un baudīt dzīvi. Cerības pirmajā vakarā laikus doties pie miera ir veltīgas – ap deviņiem, kad Katalonijas keramiķu asociācijas zālē veiksmīgi atklāta latviešu mākslinieku Daina Lesiņa, Līgas Skariņas un Ženijas Loginovas izstāde, goda konsuls aicina pusdienās. Tās ieilgst līdz pusnaktij. Protams, vārdu "ieilgst" lietoju tikai es un klušībā. Parasti pusdienas mēdzot beigties ap vieniņiem diviem, vasarā pat trijiem naktī. Tiesa, isti labs paradums tas neesot, jo vēl maltīšu dēļ katalāņiem nopietnas miega problēmas. Taču pat vārdu "problēma" konsuls izrunā ar smaidu un vieglumu. Esmu jau paguvusi ievērot – katalāņiem piemīt burvīga maniere visu uztvert pozitīvi un vai ik vārda galā lietot *molt be* – ļoti labi. Jūs vēlaties ūdeni? *Molt be!* Salātus ar kausētu kazas sieru?

Molt be! Pamatēdienu šoreiz ne? *Molt be!* Un šis *molt be* ir tikpat patiens kā smails un sirsnība, ar kuru itin viss tiek runāts un darīts.

Pie pusdienām iepazīstos arī ar saviem sargeņģeļiem, kuri divu dienu garumā nenoguruši rūpēsies, lai es iespējami pilnīgi spētu īstenot blīvo Barselonas dienskārtību. Viktors Santapau (viņa uzvārds katalāņu valodā nozīmē "svētais miers") ir pianists, beidzis Barselonas konservatoriju, papildinājis Latvijas Mūzikas akadēmijā pie profesores Ilzes Graubiņas. Būdam Rīgā bieži viesis, iemācījies latviešu valodu. Kopā ar viņu Anita Milbreta, latviešu keramiķe, kuru atceros vēl kopš laikiem, kad viņa studēja, bet es docēju Latvijas Kultūras akadēmijā. Izrādās, Anita 90. gadu sākumā dzīvojusi kaimiņos kundzei, pie kuras Viktors irējis istabiņu, tā abi iepazīšies. 1996. gadā Viktors nodibinājis Katalonijas un Latvijas, bet Anita – Latvijas un Katalonijas draudzības biedrību. Viktors joprojām ir biedrības priekšsēdis, taču Anita savu Rīgas posteni pametusi – 2003. gadā, ciemojoties pie Viktora Barselonā, viņa iepazīs ar latvieti Valtu, kura māmiņa 90. gados iemīlējusies un aizprecējusies uz Kataloniju, un nu arī Anita pārcēlusies uz dzīvi Barselonā, kur abi ar Valtu audzina dēliņu Krišjāni. Kas par burvīgu musturu, vai ne?

Baudīt nesteidzoties

Ceļojot man patīk kolekcionēt sajūtas un ēdienu receptes. Pirmā, ko esmu iemācījusies Katalonijā: viegli apgrauzdētu vai vienkārši šķēlēs sagrieztu čabatai līdzīgu maizi ieberzē ar pārgrieztu tomāta mīkstumu un uzpilina dažas lāses olīveļļas. Tās sauc torrades, ēd ar baudu un nesteidzoties. Kā itin visu šajā saules un prieka zemē.

Esmu apguvusi arī kafijas pasūtīšanas nianse. *Taāt vai ļar da kafe* – stipra kafija ar dažām pilēm piena. *Sol i ombre* (tulkojumā – saule mākoņos) – vienādās daļās kafija un piens. *Una ļet takadā* – glāze piena, viegli iekrāsota ar kafiju.

Baudot torrades ar *sol i ombre* saprotu, ka sākotnējais plāns apskatīt Katalonijas garišo šūpuli Monserratu, Salvadora Dali pilsētu Figerasu un tad vēl Barselonu ar tās vecpilsētu un

Mani sargeņģeļi Viktors un Anita.

katedrāli, Šamplu, Gaudi Svētās ģimenes baziliku un parku, kā arī Pikaso un Miro muzeju, ir ļoti domāts, bet nereāls. Turklāt vakarā pieņemšana par godu konsulāta atklāšanai, bet rit – tikšanās ar Katalonijas parlamenta prezidentu.

Anita un Viktors ir vienprātis – paliekam Barselonā, braucam ar mašīnu, staigājam kājām, paceļamies ar liftu katedrāles tornī, tveram sajūtas, smaržas, krāsu nianse – visu, kas veido šīs pilsētas neatkārtojamo burvības mozaiku.

Jau agrāk biju dzirdējusi par Sērdā ģeniālo ideju kvartālus Šamplā veidot ar nošķeltiem stūriem, lai labāk pārskatāmi pagriezieni un arī lai zirgus būtu kur piesiet. Par zirgu novietošanu laikabiedri arhitektu izsmējuši, taču mūsdienu barselonieši to novērtē pat ļoti. Kvartālus Šamplā dēvē par "salām". Te nesaka: ej divus kvartālus uz priekšu vai vienu atpakaļ. Te saka: ej divas "salas" uz augšu vai vienu uz leju. Satiksmi centrā atvieglo tas, ka Šamplā daudzas paralēlas ielas ir vienvirziena. Turklāt Barselonā motociklu ir vairāk nekā automašīnu. Kopš Jāņiem, uzklīkšķinot www.bicing.com, pierēģistrējoties un samaksājot gada abonēšanas maksu 6 eiro, var jebkurā diennakts laikā jebkurā "Bicing" stāvvietā paņemt

divriteni, ko pēc tam novietot jebkurā "Bicing" stāvvietā. Lēti, ērti, parocīgi.

Otra lieta, ko būtu vērts ieviest arī Rīgā, ir veids, kādā municipalitāte izsniedz izziņas Telpā, kas pieejama apmeklētājiem arī ārpus darba laika, novietots automāts, kurā, ievadot savu identifikācijas karti un uzklīkšķinot nepieciešamās izziņas nosaukumu un kopiju skaitu, elektroniski tiek izdrukāta, piemēram, izziņa par dzīvesvietu, izpeļņu vai ierakstu zemesgrāmatā. Un nekādas rindā stāvēšanas!

Esam uzbraukuši kalnā. Mums aiz muguras Nacionālais mākslas muzejs, bet pie kājām – Barselona.

Un te nu es redzu visu kopumā: gan vecpilsētu ar gotisko ieliņu labirintu un Barselonas katedrāli, gan Šamplu ar tās "salām", gan Gaudi Svēto ģimēni, kuras arhitektūrā var izlasīt visu Veco un Jauno Derību. Re, tur Spānijas, bet tur – Katalonijas laukums. Lūk, vecā korrida, kas tiek pārbūvēta par supermārketu. Bet lejā pa ļoti noma zila jūra un pludmale, ko izbūvēja un iekārtoja tikai 1992. gadā, gatavojoties olimpiskajām spēlēm. Izrādās, Franko laikā jūras krastā nedrīkstēja ne kāju spert, par izģēršanas peldkostīmā nemaz nerunājot.

Turpinājums 36. lpp. >

Vēl viens Antonio Gaudi meistardarbs – Kaza Baljo jeb Kaulu māja.

air tour
www.airtour.lv

7 222 777
www.biletes.lv

JAUNUMS

Tikai Airways piedāvā
Royal Orchid Holidays ceļojumi

- Taizeme
- Laosa
- Indonēzija
- Vjetnama
- Mjanma (Birma)
- Ķīna

IZBAUDI ĀZIJU

No kreisās: Latvijas vēstnieks Spānijā Mārtiņš Perts ar dzīvesbiedri Elitu, Latvijas goda konsula Katalonijā dzīvesbiedre Marta Kararača un goda konsuls Šavjē Vinjalss.

< Turpinājums no 35. lpp.

Netālu no jūras augstas kolonnas galā pieminēklis Kristoforam Kolumbam, kuram aiz muguras "Maritim" muzejs – tur šovakar lielā pieņemšana.

Drošs pieturas punkts

Latvijas konsulāta atklāšanai veltīto pieņemšanu ar savu klātieni pagodinājuši vairāk nekā 350 lūgti viesi – diplomāti, politiķi, uzņēmēji un, protams, latvieši. Goda konsuls Šavjē Vinjalss nevienam nav aizmirsis un katram liek justies īpašam un mīli gaidītam.

Latviešu Barselonā ir ap sešdesmit. Daina Grinberga, filoloģe, dzimusi Kanādā, Barselonā dzīvo jau 20 gadus. Ieva Lebrero, franciskāņu ordeņa mūķene, līdz sešu gadu vecumam ar māmiņu sarunājās latviski, tagad šo valodu piemirsusi. Nesaprotu ne vārda, bet jūtu, kā mīlestība straumēm plūst no viņas acīm, sejas un sastrādātajām plaukstām, kurās leva sirsnīgi saņēmusi manējās. Uzliūkojot

viņu, nūdien gribas teikt: smaids ir Dieva autogrāfs cilvēka sejā.

Starp lūgtajiem viesiem arī Ludmila Volkova, mana drauga meita, dzimusi jūrmalniece. Izrādās, jau trešo gadu viņa kopā ar vīru dzīvo Barselonā. Latvijā lielākoties sarunājāties krieviski, te – latviski. Ludmila lepojas ar savu latvisko izcelsmi un Barselonā identificējas ar latviešu sabiedrību.

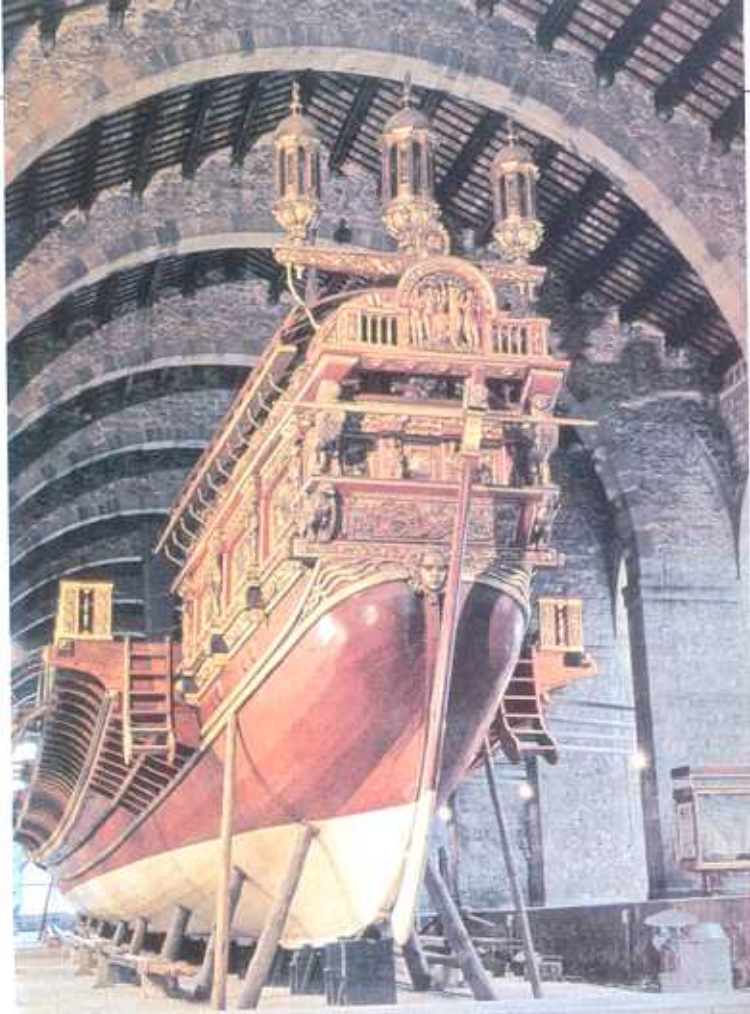
Svinīgo daļu atklāj Viktors Santapau. Pēc tam vārds tiek dots Latvijas Ārlietu ministrijas valsts sekretāra vietniecei Ingridai Levencei, kura dzīdīd katalāņu valodā teic skaistu uzrunu, kas sajūsmina klausītājus. To, ka viņas dzīvesdraugs ir katalānis, daudzi no klātesošajiem nezina, un tas šai uzrunai piešķir jo lielāku burvību. Apveikuma vārdus un veiksmes vēlējumus saka arī vēstnieks Mārtiņš Perts, Katalonijas parlamenta prezidents Ernests Benaks un oficiālās daļas noslēgumā – šā notikuma galvenais vaininieks Šavjē Vinjalss.

Tiek uzsaucis tosts divu jūras un kultūras tradīcijām bagātu zemju draudzībai, glāzēs saliets Katalānijas lepnums – dzirkstošais vīns, fonā spēlē stīgu kvartets, uz ekrāna redzami Rīgas skati, latviešu valoda mijas ar katalāņu, un nūdien varu teikt – svētki ir izdevušies. Svētki par godu tam, ka tagad Barselonā katram latvietim būs drošs pieturas punkts.

Tikšanās parlamentā

Katalonijas parlaments izvietots bijušajā karaļa rezidencē, to ieskauj parks, kurā atrodami visnotaļ eksotiski augi, gandrīz vai tāds kā botāniskais dārzs.

Ar Ernestu Benaku, parlamenta prezidentu, otro augstāko

"Maritim" muzejs. Te notika pieņemšana, kuru ar savu klātieni pagodināja vairāk nekā 350 viesi. Latvijas konsulāta Barselonā adrese: Major de Sarrià, 185-187, Ātic 08017; tālrunis (34) 932 523 097.

amatpersonu valsti, esam iepazīnušies jau iepriekšējā vakarā "Maritimā". Drošības dienestam esmu pieteikta kā privāts viesis. Saruna raisās viegli un nepiespiesti.

– Ko milat Katalonijā un ar ko lepojaties – ne tikai kā amatpersona, bet arī kā cilvēks, kā istens katalānis?

– Katalonijā ir daudz kas tāds, kas liek to mīlēt, ko vienkārši nav iespējams nemīlēt! Daba, vēsture, kultūra, Barselona kā īpašs zīmols un, protams, cilvēki. Katalāņus raksturo tādas īpašības kā taupība, darbīgums, prasme mīlēt, novērtēt un saglabāt lietas. Tas viss kopumā veido Kataloniju, kāda tā ir un ar kādu es lepojos.

– Jūsu valsti ir 7 miljoni iedzīvotāju, ik gadu to apmeklē 14 miljoni tūristu. Ko jūs ieteiktu apskatīt tiem latviešiem, kas vēlas iepazīties ar Kataloniju?

– Barselonā noteikti jāredz Svētā ģimene, vecpilsēta un dabas parki. Šīs vietas sniedz tādu kā identifikācijas sajūtu. Bezgalā skaistas ir arī senās pilsētas Džirona un Tarragona, burvīga ir Ebras delta Katalonijas ziemeļos.

– Kādās jomās varētu veido-

ties un attīstīties sadarbība starp Latviju un Kataloniju?

– Latvijā biju īsi pirms tās neatkarības atgūšanas. Toreiz apmeklēju Igauniju, Latviju un Lietuvu. Rīga mani pārsteidza un iespaidoja kā īpaša skaistuma pilsētu. Mums ir daudz kopīga: gan latvieši, gan katalāņi vēsturiski ir Eiropas tautas, abām ir bijuši pakļautības periodi. Latvieši jau ir atguvuši brīvību un Eiropā atzīti. Mums tā ir cerība, pagaidām mums vēl nav savas zemes Eiropā. Bet, ja runājam par sadarbību globālā mērogā, ir vairākas lietas, kuru risinājumā abas puses varētu būt ieinteresētas – vides problēmas, kultūra, izglītība. Un, protams, arī tūrisms.

Epiloga vietā

No parlamenta tiešā ceļā dodos uz lidostu. Vēl pēdējo reizi uzmetu skatienu jūrai, kalniem un dzidrajām debesīm. Ļaudis, ja vēlas atgriezties, mēdz mest monētas kanālā, jūrā vai strūklakā. Man šobrīd pa rokai nav ne kanāla, ne arī strūklakas, toties Barselonā paliek daļa manas sirds. Tas taču arī varētu būt uz atgriešanos, vai ne? *Molt be!* ■

Parlamenta prezidents Ernests Benaks.